

Bramy cmentarne w Pabianicach

Farby Kabe
Polska Sp. z o.o.
ul. Śląska 88
40-742 Katowice
tel.: 32 204 64 60
www.farbykabe.pl

Stary Cmentarz Katolicki przy ulicy Kilińskiego w Pabianicach poświęcony został w 1826 roku. Jest on pierwszym cmentarzem katolickim w mieście, wcześniej funkcjonowały cmentarze przykościelne. Od czasu powstania stale powiększał się jego obszar. Od 1990 roku zarządcą cmentarza jest Archidiecezja Łódzka. Obecnie Cmentarz Katolicki sąsiaduje bezpośrednio z Cmentarzem Ewangelicko-Augsburskim i Cmentarzem Komunalnym.

Cmentarz ma dużą wartość historyczną, polityczną oraz społeczną. Znajdują się tam groby zabytkowe, ciekawe pod względem architektonicznym, historycznym, osobowym. W 1981 roku Zarząd Cmentarza Katolickiego otrzymał wykaz 49 nagrobków podlegających ochronie konserwatorskiej z uwagi na ich wartości artystyczne i historyczne. Osiem spośród nich znajduje się pod specjalną ochroną.

Na szczególną uwagę ze względów historycznych zasługują również bramy wjazdowe wraz z ogrodzeniem. Architektonicznie podkreślają one znaczenie obiektu i jego charakter. Ukończone zostały w 1837 roku. Pierwszą bramę zakupił ks. Leonard Urbankiewicz,

drugą ks. Edward Szulc. Starano się ogrodzić cmentarz jak najszybciej, co było związane z panującą wówczas epidemią cholery i dążeniem do zmniejszenia ryzyka rozprzestrzeniania się choroby.

Wraz z upływem czasu oraz pod wpływem warunków atmosferycznych murowane elementy bram uległy destrukcji. W 2015 roku właściciel, czyli Archidiecezja Łódzka, podjął decyzję o remoncie. Powstał projekt, który uwzględniał szereg problemów, także konstrukcyjnych. Dużym problemem była destrukcja warstw wierzchnich tynków oraz cegły. Liczne rysy i pęknięcia zmusiły projektantów do opracowania sposobów wzmocnienia konstrukcji. Podczas analizy zdecydowano o wykonaniu naprawy sklepień – belek łukowych według technologii systemu naprawy i wzmocnienia konstrukcji murowych firmy Helifix. Technologia naprawy polegała na wzmocnieniu belek łukowych wraz z połączeniem z ceglanyimi słupami prętami HeliBar oraz kotwami CemTie, umieszczonymi w wyciętych szczelinach wypełnionych zaprawą HeliBond. Dokładny układ zbrojenia oraz miejsca mocowania kotew określał projekt budowlany.

Na bazie badań, wykonanych przez firmę Farby Kabe, określono precyzyjnie stan zawilgocenia oraz zasolenia. Dużym wyzwaniem był fakt, że bramy to obiekty wolnosto-

Widok bramy nr 1 przed i po remoncie.

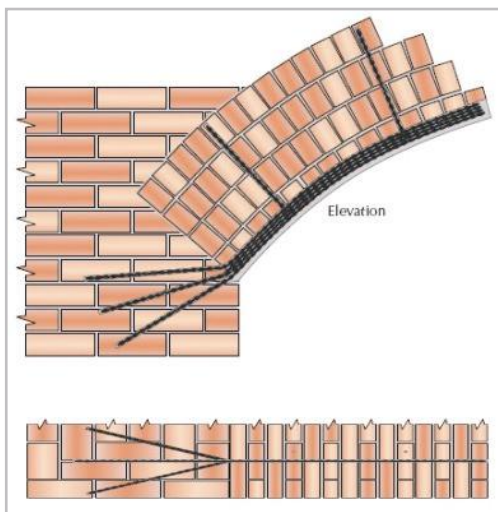

jące oraz położone bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej, a więc bardzo mocno narażone na zawilgocenie oraz drgania, co przekłada się także na ich destrukcję. Jednym z ważniejszych zadań było zabezpieczenie przeciwwilgociowe wszystkich elementów poziomych, w tym zwieńczenia muru oraz elementów dekoracyjnych.

Precyzyjny dobór technologii pozwolił na zabezpieczenie wszystkich newralgicznych miejsc bram i muru. Ważnym zadaniem było, aby w jak największym stopniu pozbyć się z wnętrza i powierzchni muru szkodliwych substancji. W tym celu zastosowany został system tynków renowacyjnych WTA. Odpowiednie warstwy porowatego materiału pozwoliły na odparowanie wilgoci z wnętrza konstrukcji i odłożenie soli w porach materiału tynkarskiego. W związku z tym, że zasolenie było bardzo duże, technologia przewidywała użycie tynków w warstwach: Mineralit Restauro TB – obrzutka, Mineralit Resturo TW – tynk podkładowy min. 1,5 cm, Mineralit Restauro TU – tynk nawierzchniowy min. 1,5 cm. Miejsca, które nie wymagały użycia tynków renowacyjnych zostały pokryte wapiennym tynkiem Mineralit Restauro W.

Zwieńczenia murów zostały pokryte mineralną szpachlówką Kombi Hydro Stop oraz odpowiednio wykonanymi obróbkami blacharskimi. Szpachlówka jest to materiał izolacyjny, który zapobiega przedostawaniu się wody w głąb muru. Dużą zaletą tej technologii polega na tym, że jest to materiał zarówno wodoszczelny, jak i paroprzepuszczalny. Zastosowanie tego rozwiązania pozwala na odparowanie wilgoci, co w tym przypadku było bardzo ważne.

Istotnym i ważnym elementem był także dobór farb. Aby wszystko mogło funkcjonować poprawnie, zastosowane zostały dyfuzyjne farby polikrzemianowe Novalit. Jest bardzo istotne, aby przy tego typu remontach nie zapominać, jak ważnym z punktu widzenia technicznego elementem jest farba. Zastosowanie

Schemat wykonania wzmocnienia belki łukowej.

innych rozwiązań mogłoby spowodować destrukcję tynków.

Remont bram wykonany został przez miejscową firmę Zakład Remontowo-Budowlany Krzysztof Jędraszek. Przeprowadzono go zgodnie z zaleceniami producenta i projektanta, co pozwala na bezproblemowe funkcjonowanie cmentarza, a także ochroniło ważny dla miasta i historii obiekt przed dalszym niszczeniem.

Opracował: Tomasz Jędraszek

*BUDIKON S.C. S. Graczyk, T. Jędraszek
www.budikon.pl*

Widok bramy nr 2 przed i po remoncie.

